

Oluline abimees Tartu ülikooli arstiteaduskonna üliõpilastele ja praktiseerivatele arstidele

Vahur Valvere – PERHi onkoloogia- ja hematoloogiakliinik

Padrik P, Everaus H.
Onkoloogia õpik. Tartu: Tartu
Ülikooli Kirjastus, 2013, 116 lk.

2013. aasta suvel ilmus onkoloogia-õpik Tartu ülikooli arstiteaduskonna 4. kursuse üliõpilastele. Tegemist on esimese eestikeelse selle valdkonna tänapäevase ja tervikliku õpperaamatuga, mis sobib kasutamiseks lisaks 4. kursuse üliõpilastele ka arstiõppe vanemate kursuste üliõpilastele ja väikeste mõõndustega ka praktiseerivatele arstidele. See on hea jätk dr Rait Labotkini varem ilmunud onkoloogiaraamatutele „Onkoloogia perearstile“ (1996), „Soliidtuumorid. Onkoloogia taskuraamat“ (2002) ja „Vähk on avastatav ja ravitav“ (2004).

Raamatu autorid on meditsiinidoktori kraadiga meditsiini- ja akadeemilistes ringkondades hästi tuntud arstid dr Peeter Padrik ja professor Hele Everaus. Raamatu esimese osa moodustab üldosa, kus on kirjeldatud onkoloogia põhimõisteid, üldprintsiipe ja põhilisi ravimeetodeid, milleks on kirurgiline ravi, kiiritusravi ja kasvaja süsteemravi (keemiaravi, hormoonravi ja bioloogiline ravi). Lühidalt on leidnud käsitlemist ka vähistatistika hetkeseis ja kasvaja TNM-klassifikatsioon. See osa on kirjutatud süstematiseeritult ja täpselt ning sobib hästi raamatu sissejuhatareks ja järgneva kliinilise osa paremaks mõistmiseks.

Raamatu teine osa on pühendatud erionkoloogiale ning seal on käsitletud erineva paikmega vähkkasvaja ja sagedasemate lümfoproliferatiivhaiguste olulisemaid tekkepõhju-

seid, sümptomeid ning diagnostika ja ravi põhiprintsiipe. Soliidtuumoritest on leidnud käsitlemist pea- ja kaelapiirkonna, seedetrakti, nais- ja meessuguelundite, naha ja urotrakti pahaloomulised kasvaja ning eraldi kopsu- ja rinnavähk ning luude ja pehmete kudede sarkoomid. Vere- ja lümfisüsteemi pahaloomulistest haigustest on raamatus kajastatud Hodgkini ja mitte-Hodgkini tüüpi lümfoomid ja hulgimüeloom. Need on haigused, mille diagnostika ja raviga puutuvad lisaks hematoloogidele sageli kokku ka onkoloogid (põhiliselt onkoterapeudid), aga vahel ka perearstid ja teised eriarstid haiguste diagnoosimisel ja haigete ravijärgsel jälgimisel.

Kokkuvõtvalt tuleb tunnustada raamatu autoreid, kes igapäevase pingelise kliinilise, administratiivse

ja akadeemilise töö kõrvalt leidsid aega pühendada õpiku kirjutamisele. Kuigi kasvaja diagnostika ja ravi osas ei lasku autorid teadlikult liigsetesse detailidesse, on vaieldamatult tegemist ainukesel uuemal kliinilisel onkoloogia seisukohti ja arengusuundumusi kirjeldava käsiraamatuga, mida sobib üldteadmiste saamiseks ja uuemate vähi diagnostika- ning ravi suundadega kursisolemiseks kasutada peale arstiteaduskonna üliõpilaste ka üld-, pere- ja teistel eriarstidel.

Kliinilise ravitööga tegelevad onkoloogid vajaksid aga oma igapäevatoos lisaks sellele raamatule ka pisut põhjalikuma käsitlusega ning enam nüüdisaegse molekulaaronkoloogia põhialuseid kirjeldavat ja individualiseeritud vähiravile suunatud erialast käsiraamatut.

Kuna aga ka väga head käsiraamatud ei suuda oma kirjutamisprotsessi pikkusest lähtuva spetsiifika tõttu mitte kunagi kirjeldada tõendus põhise meditsiini kõiki uuemaid saavutusi, siis vajame paralleelselt kindlasti ka võimalust tutvuda regulaarselt onkoloogilise suunitlusega erialaajakirjadega ja teiste infoallikatega. Praktiseerivad onkoloogid vajaksid efektiivseks tegutsemiseks samuti Eesti reaalseid olusid ja materiaalseid võimalusi arvestavaid eestikeelseid onkoloogiliste haiguste diagnostika- ja ravijuhendeid, mida oleks aga vaja kindla regulaarsuse ja sünkroonsusega rahvusvahelistest ravijuhenditest lähtudes järjepidevalt uuendada.

vahur.valvere@regionaalhaigla.ee